

Chương trình, sách giáo khoa Giáo dục công dân cấp Tiểu học của Pháp và yếu tố lịch sử, văn hóa được thể hiện qua các bài học

Phan Thị Hương Giang¹, Hồ Thị Hương²,
Trần Bích Hằng³

¹ Email: phangiang103@gmail.com

² Email: hohuong109@gmail.com

³ Email: bichhang2512@gmail.com

Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam
52 Liễu Giai, Ba Đình, Hà Nội, Việt Nam

TÓM TẮT: Chương trình, sách giáo khoa môn Giáo dục công dân ở Pháp là một trong những môn học được coi trọng nhằm đào tạo thế hệ tương lai không chỉ có những năng lực cần thiết mà còn giúp các em hình thành tư duy phản biện, có ý thức về đạo đức, thấu hiểu, tôn trọng và chia sẻ các giá trị nhân văn như tình cảm gia đình, ý thức trách nhiệm. Trong nghiên cứu này, chúng tôi lựa chọn sách giáo khoa cấp Tiểu học của Nhà Xuất bản Bordas (2017) để khảo sát, giới thiệu về nội dung, cấu trúc và các yếu tố lịch sử, văn hóa được thể hiện qua các bài học. Thông qua đó đưa ra những nhận xét, đề xuất cho việc xây dựng, thiết kế sách giáo khoa môn Đạo đức ở Việt Nam theo chương trình giáo dục phổ thông mới.

TỪ KHÓA: Lịch sử; văn hóa; sách giáo khoa; giáo dục công dân Pháp.

→ Nhận bài 26/6/2019 → Nhận kết quả phản biện và chỉnh sửa 20/7/2019 → Duyệt đăng 25/9/2019.

1. Đặt vấn đề

Chương trình giáo dục (GD) phổ thông mới của Bộ Giáo dục và Đào tạo (GD&ĐT) đã nêu rõ đặc điểm, mục tiêu, nội dung, phương pháp, năng lực (NL) và những yêu cầu cần đạt đối với môn GD công dân (GDCC) gọi là môn Đạo đức ở cấp Tiểu học, môn GDCC ở cấp Trung học cơ sở, môn GD kinh tế và Pháp luật ở cấp Trung học phổ thông. Môn học này “Giữ vai trò chủ đạo trong việc giúp học sinh (HS) hình thành, phát triển ý thức và hành vi của người công dân. Thông qua các bài học về lối sống, đạo đức, pháp luật, kinh tế, môn GDCC góp phần bồi dưỡng cho HS những phẩm chất chủ yếu và NL cốt lõi của người công dân, đặc biệt là tình cảm, niềm tin, nhận thức, cách ứng xử phù hợp với chuẩn mực đạo đức và quy định của pháp luật, có kỹ năng (KN) sống và bản lĩnh để học tập, làm việc, sẵn sàng thực hiện trách nhiệm công dân trong sự nghiệp xây dựng, bảo vệ Tổ quốc và hội nhập quốc tế” [1, tr.3].

Ở cấp Tiểu học, Đạo đức là môn học bắt buộc, nội dung chủ yếu của môn học là GD đạo đức, KN sống, pháp luật và kinh tế. “Những nội dung này định hướng chính vào GD về giá trị bản thân, gia đình, quê hương, cộng đồng, nhằm hình thành cho HS thói quen, nền nếp cần thiết trong học tập, sinh hoạt và ý thức tự điều chỉnh bản thân theo các chuẩn mực đạo đức và quy định của pháp luật” [2, tr.3]. Việc tham khảo chương trình, sách giáo khoa (SGK) môn GDCC ở một số nước trên thế giới, trong đó có chương trình và SGK của Pháp sẽ góp phần cung cấp cơ sở thực tiễn để xây dựng, thiết kế SGK môn GDCC ở Việt Nam theo định hướng phát triển NL.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Chương trình, sách giáo khoa môn Giáo dục công dân cấp Tiểu học ở Pháp và những yếu tố lịch sử, văn hóa

2.1.1. Khái quát chương trình môn Giáo dục công dân cấp Tiểu học ở Pháp

Chương trình GD tiểu học của Pháp là chương trình GD phổ cập bắt buộc, bao gồm 5 lĩnh vực: Ngôn ngữ để tư duy và giao tiếp, các phương pháp và công cụ để học tập, sự hình thành cá nhân và công dân, hệ thống tự nhiên và kỹ thuật, thể giới và hoạt động của con người. Trong đó (từ lớp CP đến lớp CM2 tương ứng với lớp 1 đến lớp 5 tại Việt Nam), môn GDCC (tiếng Pháp là *Enseignement moral et civique*) nằm trong nhóm lĩnh vực thứ 5 (học về thể giới và các hoạt động của con người).

Theo chương trình GD quốc gia của Pháp, môn GDCC sẽ cung cấp cho người học một nền tảng văn hóa đạo đức, văn hóa công dân và tư duy phản biện, những điều rất quan trọng cho phép HS dần hình thành ý thức về trách nhiệm trong cuộc sống cá nhân của họ và ý thức trách nhiệm với xã hội nói chung. Môn học này gắn liền với các giá trị đạo đức của xã hội, cung cấp kiến thức và bao gồm cả các bài tập thực hành.

Môn học cũng giới thiệu cho HS những giá trị nền tảng của nền Cộng hòa và Dân chủ đặc trưng của nước Pháp, đó là những giá trị chung bao gồm nhân phẩm, tự do, bình đẳng, đặc biệt là sự bình đẳng giữa nam và nữ, sự đoàn kết, chủ nghĩa duy vật, tinh thần thượng tôn công lý, sự tôn trọng tự do cá nhân và lên án bất kì hình thức phân biệt đối xử nào.

Khung chương trình môn GDCC của Pháp nhấn mạnh các yếu tố văn hóa đạo đức và nhân cách dựa trên 4 khía

cạnh, đó là: Giúp HS có được ý thức về lương tâm đạo đức; hiểu ý nghĩa của các quy tắc khi sống cùng nhau trong một cộng đồng; Hiểu rõ và đấu tranh cho những lựa chọn về đạo đức phải đối mặt trong cuộc sống; biết giữ lời hứa, tự chủ, hợp tác và dám chịu trách nhiệm trước người khác.

Mục tiêu của môn học là đào tạo những công dân tương lai, giúp các em hình thành tư duy phản biện, có ý thức về đạo đức, thấu hiểu, tôn trọng và chia sẻ các giá trị nhân văn như tình cảm gia đình, ý thức trách nhiệm. Các mục tiêu được quy định cụ thể cho từng khối lớp. Cụ thể như sau:

Với HS lớp 1 và lớp 2, mục tiêu giảng dạy môn học này là làm cho các em bước đầu có ý thức công dân. Việc giảng dạy môn học nhấn mạnh đến các giá trị, kiến thức và thực hành dựa trên tuyên bố về Nhân quyền, Công ước Quốc tế về quyền trẻ em và tinh thần của Hiến pháp hiện hành (Đệ ngũ Cộng hòa Pháp). Ví dụ: HS học về sự tôn trọng, can đảm trong mối quan hệ, phát triển những hành vi có trách nhiệm với môi trường, sức khỏe của mình và mọi người, biết tôn trọng sự khác biệt trong mỗi cá nhân, biết chấp hành các nguyên tắc của đời sống tập thể.

Với HS lớp 3, mục tiêu môn học là dạy cho các em biết và thực hành về phép lịch sự, nền tảng đạo đức với những nguyên tắc như: “*Đừng làm những điều bạn không muốn người khác làm với mình*”. Qua đó, HS ý thức được về quyền, nghĩa vụ công dân, biết áp dụng những nguyên tắc đó trong đời sống tập thể, ứng xử lịch sự, cũng như biết xây dựng các mối quan hệ xã hội. HS được GD về sức khỏe, những mối nguy hiểm trên Internet, biết tự bảo vệ mình khi bị ngược đãi...

Ở lớp 4 và lớp 5, mục tiêu môn học là trang bị cho HS văn hóa đạo đức và công dân, cùng tinh thần phản biện giúp hình thành ý thức trách nhiệm cá nhân và xã hội. Việc giảng dạy này giúp HS ý thức về bản thân và sự tôn trọng nhân phẩm người khác, lòng khoan dung, tôn trọng niềm tin và tín ngưỡng, quyền và nghĩa vụ công dân, tinh thần dân thân, khả năng phán đoán và hợp tác cùng người khác. Nội dung chương trình mang tính định hướng để xây dựng, thiết kế những bộ SGK đảm bảo mục tiêu chung, đồng thời phù hợp với lứa tuổi, vùng miền của Pháp.

2.1.2. Sách giáo khoa môn Giáo dục công dân cấp Tiểu học

Với chính sách một chương trình nhiều bộ sách, hiện nay, SGK môn GDCD cấp Tiểu học ở Pháp có rất nhiều bộ do các nhóm tác giả khác nhau biên soạn và các nhà xuất bản (NXB) khác nhau công bố như NXB Clé International, NXB Hachette, NXB Bordas, NXB Nathan, NXB Hatier... Bộ sách GDCD bậc Tiểu học của NXB Bordas có tên là *Vivre ensemble à l'école* gồm có 2 cuốn: *Vivre ensemble à l'école* dành cho trình độ CP, CE1, CE2 (tương đương lớp 1, lớp 2, lớp 3 ở Việt Nam) và *Vivre ensemble à l'école* dành cho trình độ CM1, CM2 (tương đương lớp 4, lớp 5 ở Việt Nam) được biên soạn theo chương trình năm 2016 của Bộ GD Pháp, in và xuất bản năm 2017 (xem Hình 1).

Cuốn *Vivre ensemble à l'école* (chủ yếu dành cho HS lớp CM1 và CM2 tương ứng với lớp 4, lớp 5 ở Việt Nam) là

Hình 1: Trang bìa cuốn SGK *Vivre ensemble à l'école* của NXB Bordas phát hành năm 2017

một công cụ cho phép HS phát triển khả năng sống chung trong một xã hội dân chủ và một nền công hòa phi tôn giáo. Cuốn sách hướng tới mục tiêu chung về cải cách GD Pháp, đó là: “*Truyền tải những giá trị chung của cộng đồng, như: Phẩm chất, sự tự do, bình đẳng, đoàn kết, tinh thần phi tôn giáo, sự công bằng, tôn trọng cá nhân, bình đẳng giữa nam, nữ, lòng khoan dung và tránh mọi hình thức phân biệt*” (*Vivre ensemble à l'école*) [3, tr. 3].

Tương ứng với 4 khía cạnh trong chương trình chung, cuốn sách được chia làm 4 phần lớn: Cảm xúc; nguyên tắc và luật; sự đánh giá; thể hiện thái độ. Mỗi phần có nhiều bài học nhỏ hướng HS tới tình huống có vấn đề, từ đó đưa ra những câu hỏi về đạo đức như: Cái đó tốt hay xấu? Cái đó đúng hay sai? Cái gì nên tin tưởng? Thái độ cần có là gì?...

Cuốn sách được xây dựng phù hợp với những tiêu chí giúp hình thành kiến thức, KN, thái độ dựa trên những vật liệu được lựa chọn nghiêm ngặt và được lặp đi, lặp lại trong từng phần của các bài học. Xuất phát từ một tình huống có vấn đề trong cuộc sống hằng ngày ở trường hay ngoài xã hội, HS phải xây dựng và diễn giải ý kiến của mình, đưa ra những lí lẽ, tranh luận với những ý kiến khác để hình thành quan điểm cá nhân. Quan điểm này cũng phải được đối chiếu với những hệ quy chiếu của nguyên tắc, quyền, luật. Bên cạnh đó, những quan điểm, ý kiến cũng được so sánh với tác phẩm văn học, quan điểm của nghệ sĩ cổ điển hay đương đại, hoặc với nhân vật có tầm ảnh hưởng, người mang giá trị nhân văn và tỏ rõ thái độ về các vấn đề cá nhân hay chính trị trong lịch sử hoặc hiện tại. Nếu con người không có nhận thức về sự thấu cảm, biết rung động, biết phần nộ thì chính những tri thức của các tác phẩm văn học, tri thức khoa học, lịch sử, nghệ thuật sẽ làm sáng tỏ những sự lựa chọn và dẫn dắt con người trên con đường đi tìm đạo đức của một cộng đồng. Thông qua những con đường đó, HS hiểu rõ hơn về những giá trị đạo đức, công dân. Cấu trúc cụ thể cuốn sách *Vivre ensemble à l'école* (chủ yếu dành cho HS lớp CM1 và CM2 tương ứng với lớp 4, lớp 5 ở Việt Nam) gồm có 3 phần:

Phần đầu SGK có trang bìa: Tên sách; tên trình độ; tên NXB; Trang 2: Lời nói đầu; Trang 3: Cách sử dụng sách; Trang 4 và 5: Mục lục.

Bảng 1: Nội dung chính của SGK

Phân 1: Cảm xúc (giúp HS có được ý thức về lương tâm đạo đức)	1. Chia sẻ và thể hiện tình cảm, cảm xúc. 2. Từ chối phân biệt chủng tộc. 3. Chống quấy rối và lạm dụng. 4. Tôn trọng sự khác biệt. 5. Hiểu biết về sự đa dạng văn hóa và tôn giáo. 6. Hiểu về những biểu tượng của nền Cộng hòa Pháp.	Phân 2: Nguyên tắc và luật (giúp HS hiểu ý nghĩa của các quy tắc khi sống cùng nhau trong một cộng đồng)	7. Biết những bối cảnh khác nhau của việc tuân theo luật lệ. 8. Thúc đẩy sự bình đẳng giới. 9. Đấu tranh chống sự phân biệt đối xử và phân biệt giới. 10. Chia sẻ các giá trị của nền Cộng hòa. 11. Tìm hiểu chức năng của các tổ chức. 12. Cảm nhận về công dân Pháp và châu Âu.
Phân 3: Thực hiện luật (giúp HS hiểu rõ và đấu tranh cho những lựa chọn về đạo đức phải đối mặt trong cuộc sống)	13. Nhận biết về sự công bằng và không công bằng. 14. Chia sẻ những nguyên tắc về phi tôn giáo. 15. Rèn luyện tư duy phản biện. 16. Trách nhiệm với việc sử dụng Internet. 17. Phân biệt lợi ích cá nhân và lợi ích tập thể.	Phân 4: Cam kết (giúp HS biết giữ lời hứa, tự chủ, hợp tác và dám chịu trách nhiệm trước người khác)	18. Việc tham gia vào một dự án tập thể. 19. Học cách sơ cứu cho người khác. 20. Tham gia các hoạt động môi trường. 21. Tham gia vào cuộc sống dân chủ. 22. Hành động theo cách đoàn kết, với cá nhân hay tập thể.

Phần nội dung chính của SGK gồm 22 chủ đề liên quan đến 4 lĩnh vực trong chương trình. Mỗi chủ đề có các bài học nhỏ tương ứng như sau (xem Bảng 1):

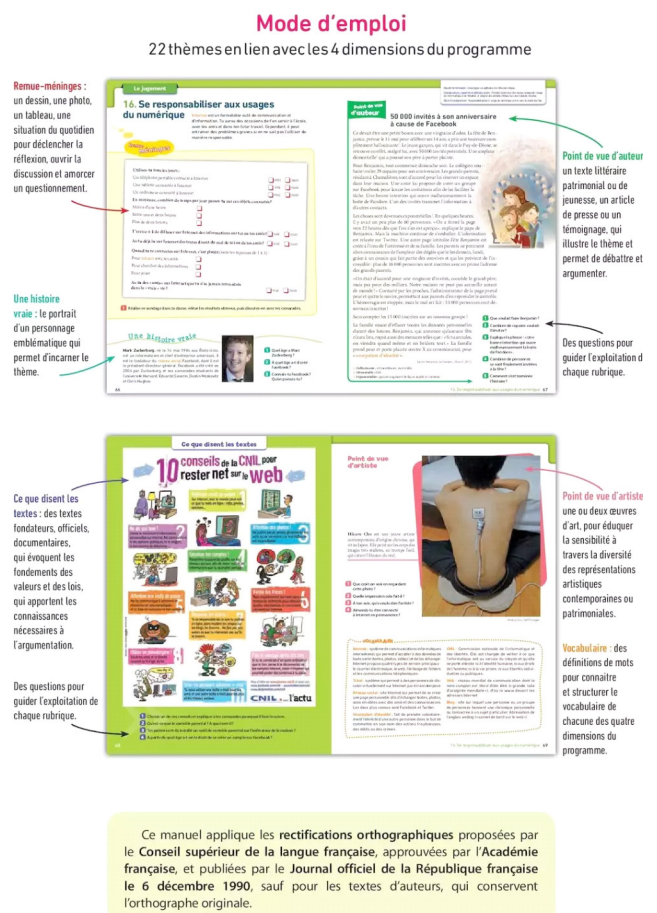
Phần cuối SGK gồm các thuật ngữ, khái niệm đặc biệt cần thiết khi biên soạn sách, được sắp xếp theo thứ tự ABC; Phần chú thích xuất xứ các tranh ảnh đã dùng trong sách.

Mỗi bài học nhỏ có 4 trang gồm những nội dung: Khởi động (tranh, ảnh, phong cảnh hoặc một tình huống hằng ngày, đưa ra câu hỏi giúp HS trao đổi thảo luận); Một câu chuyện có thật (bức chân dung một nhân vật và một đoạn giới thiệu về tiểu sử của nhân vật đó cho phép thể hiện chủ đề; cuối mỗi đoạn văn có câu hỏi hướng dẫn HS tìm hiểu); Quan điểm của tác giả (một bài đọc mang tính chất văn học gồm mục đích thông tin của bài đọc, mục tiêu của bài, câu hỏi hướng dẫn khai thác nội dung, bổ sung thông tin về bài đọc); Quan điểm của nhà nghệ sĩ (một hoặc hai tác phẩm nghệ thuật có nội dung liên quan đến chủ đề, từ khóa).

Về hình thức, SGK in màu, trình bày khoa học, rõ ràng, hình ảnh minh họa sinh động, góp phần nâng cao hiệu quả khi truyền tải kiến thức và tạo niềm vui học tập của HS (xem Hình 2).

2.1.3. Yếu tố lịch sử, văn hóa trong sách giáo khoa Giáo dục công dân cấp Tiểu học ở Pháp

SGK môn GDCC của Pháp thể hiện rõ sự liên kết chặt chẽ giữa lịch sử, văn hóa với việc hình thành phẩm chất, đạo đức nhằm hướng tới một mẫu hình công dân lí tưởng của Pháp. Trong từng đơn vị bài học, những kiến thức văn hóa, lịch sử được lồng ghép hợp lí thông qua những câu chuyện có thật về các nhân vật trong lịch sử hoặc có ảnh hưởng nhất định đến lịch sử Pháp nói riêng, lịch sử thế giới nói chung. Ví dụ: Khi GD về chủ nghĩa chủng tộc hay tôn trọng sự khác biệt, SGK nhắc tới hai nhân vật là Martin Luther King (1929 - 1968) - người từng đạt giải Nobel Hòa Bình năm 1964 và Rosa Park (1913 - 2005) - “mẹ đẻ của phong trào nhân quyền hiện đại”, một trong 100 nhân vật có tầm ảnh hưởng nhất thế kỉ XX (Tạp chí Times bình chọn). Họ đều là những người Mỹ gốc Phi có đóng góp lớn cho phong trào đấu tranh vì dân quyền, chống lại sự kì thị chủng

Hình 2: Minh họa một bài học trong sách *Vivre ensemble à l'école* (NXB Bordas, 2017)

tộc. SGK sử dụng dữ liệu từ các bài báo về nạn phân biệt chủng tộc trong tàu điện ngầm Paris năm 2015 in trên Báo Le Monde ngày 17 tháng 2 năm 2015; nhắc đến Nelson Madenla tổng thống da đen đầu tiên của Nam Phi.

Trong bài học về tôn trong luật lệ (Bài 7), SGK mở đầu bằng cách giới thiệu ngắn gọn về Solon (638-559 TCN) là một trong 7 nhà hiền triết thời Cổ đại, nhà thơ, người làm luật xuất thân từ Athena. Sinh ra trong một gia đình quý tộc

nhưng ông sống như một công dân bình thường. Ông được người dân Athena bầu làm Quan chấp chính và giao cho những thẩm quyền rất lớn để thiết lập một chế độ nhà nước mới. Chúng ta có thể biết được các luật pháp khi đó được thông qua nhờ những bài thơ của ông.

Khi tìm hiểu về phong trào dân chủ, sự công bằng, bình đẳng nam - nữ, SGK đưa ra những câu chuyện xuất phát từ thực tế gắn liền với tên tuổi của những nhân vật nổi tiếng, có nhiều đóng góp mang tầm thời đại. Việc đưa những mâu thuẫn, bài viết, đóng góp của các nhân vật có thật trong lịch sử cũng như hiện tại ở nhiều quốc gia khác nhau vào GD đạo đức và công dân có vai trò quan trọng. Những dẫn chứng đó giúp HS nhận thấy những phẩm chất nêu trên không phải chỉ là GD trên lý thuyết mà đó là kết quả của quá trình tích lũy, phát triển, đấu tranh của các dân tộc trên thế giới. Do đó, việc GD các phẩm chất này không chỉ có giá trị với công dân Pháp nói riêng mà đó còn là phẩm chất của công dân toàn cầu nói chung.

Thêm vào đó, nội dung các bài học thể hiện rất rõ những nét văn hóa điển hình của người Pháp, tiếp thu các giá trị văn hóa của thế giới, tôn trọng sự bình đẳng và khác biệt giữa các quốc gia, dân tộc. SGK gồm những nội dung chống sự phân biệt chủng tộc, đánh giá đúng vai trò của những người da màu đối với hoạt động cộng đồng, đấu tranh vì tiến bộ xã hội. Mỗi nội dung của bài học đều được thiết kế các hoạt động đa dạng, GD đạo đức công dân dưới góc nhìn đa chiều từ lịch sử, thực tế đến góc nhìn của văn nghệ sĩ (văn học, hội họa, âm nhạc). Cuối cùng, HS tự thực hành hoặc tự rút ra bài học cho bản thân. Nội dung, cách viết, cách trình bày đều mang tính thực tiễn tránh được sự “giáo điều” hoặc quá thiên về lý thuyết trong GDCD nói chung.

2.2. Một số nhận xét và đề xuất cho việc thiết kế sách giáo khoa môn Giáo dục công dân cấp Tiểu học theo Chương trình giáo dục phổ thông mới ở Việt Nam hiện nay

Từ những nghiên cứu trên chúng tôi có một vài nhận xét về bộ sách GDCD của NXB Bordas: Bộ sách ra đời theo chính sách một chương trình nhiều bộ sách của GD Pháp; sách đã đáp ứng chuẩn chương trình GD quốc gia Pháp về kiến thức, KN, thái độ. SGK môn GDCD dành cho Tiểu học được thiết kế theo 2 giai đoạn: Giai đoạn cơ bản (CP, CE1, CE2 tương ứng lớp 1, lớp 2, lớp 3), giai đoạn củng cố (CM1, CM2 tương ứng với lớp 4, lớp 5). Các giai đoạn này tương ứng với một độ tuổi HS nhất định nên nội dung trong sách được lựa chọn phù hợp với từng đặc điểm tâm lý từng lứa tuổi cụ thể. Mạch nội dung được chia theo chủ đề, trong từng chủ đề có nhiều bài học nhỏ. Ở mỗi lớp, các chủ đề sẽ được khai thác, bổ sung và mở rộng thêm ra với nhiều nội dung hơn. Sách được xây dựng phù hợp với tiêu chí giúp hình thành KN, sự hiểu biết và thái độ dựa trên những vật liệu, nội dung được lựa chọn nghiêm ngặt và đều xoay quanh nội dung chính của bài. Trong cuốn sách nội dung GD đạo đức công dân có sự tích hợp với các môn học Lịch sử, Văn học, Nghệ thuật, cùng các nội dung như GD về giới, bình đẳng giới, chống phân biệt chủng tộc và pháp luật. Từng trang ở cuốn sách GDCD của NXB Bordas

thể hiện rất rõ yếu tố văn hóa Pháp từ hình ảnh cho đến nội dung. Mỗi cuốn sách đều được đầu tư về hình ảnh, trình bày đẹp và hình minh họa cũng mang tính mỹ thuật. Các nhân vật được nhắc đến chính là các nhà văn, nhà khoa học, nhà chính trị nổi tiếng người Pháp và những chứng nhân lịch sử gắn với sự kiện lịch sử, cùng với những tình huống có dấu ấn lớn trong lịch sử Pháp; đi kèm còn là những giá trị văn hóa vật chất và tinh thần của nước Pháp được thể hiện thông qua các tác phẩm văn học, nghệ thuật.

Từ việc tìm hiểu, nghiên cứu chương trình, SGK của Pháp, chúng tôi rút ra một số kinh nghiệm khi xây dựng, thiết kế SGK môn Đạo đức cấp Tiểu học theo chương trình GD phổ thông mới ở Việt Nam như sau: Các bài học nên được sắp xếp theo quy trình chung thống nhất, từ đó hình thành cho HS những KN chung để giải quyết vấn đề; Các nội dung bài học được đưa vào SGK nên xuất phát từ thực tế cuộc sống, những câu chuyện có thật có nhiều giá trị đã được ghi nhận và chứng minh tính đúng đắn. Bên cạnh đó, SGK cần quan tâm đến nội dung bài học mang tính lịch sử tạo sự kết nối đạo đức từ truyền thống đến hiện đại; SGK cần cung cấp cho HS cái nhìn từ nhiều góc độ, với những quan điểm khác nhau, cách thể hiện khác nhau từ đó rút ra được các giá trị đạo đức đúng đắn, chuẩn mực; SGK nên chú ý đến hoạt động dành cho HS, hình thành và rèn luyện cho HS khả năng tư duy, trải nghiệm, tranh luận để hình thành hành vi, phẩm chất đúng đắn cho các em; SGK như bản chỉ dẫn hướng dẫn HS cách học, cách tự học, tự làm. Vì thế, cần đề xuất được nhiều hình thức luyện tập, vận dụng lý thuyết vào thực tiễn cuộc sống. Đồng thời, SGK đưa ra những câu hỏi, hướng dẫn để HS có thể tra cứu, cập nhật kiến thức, tài liệu khác; Kết hợp được những yếu tố lịch sử, văn hóa, dân tộc, giới tính trong thiết kế SGK Đạo đức sẽ mang lại hiệu quả trong việc GD HS và mang lại bản sắc Việt Nam cho cuốn sách; Việc đầu tư cho hình ảnh minh họa trong sách cũng là một điều cần lưu ý, bởi yếu tố này làm cho cuốn sách không chỉ đơn thuần mang tính chất GD về đạo đức mà còn mang ý nghĩa về GD giá trị văn hóa Việt Nam cho HS.

3. Kết luận

Cùng với những thay đổi của chương trình tổng thể, Chương trình môn GDCD đã đáp ứng được mục tiêu, yêu cầu chung, từ đó hướng tới phát triển NL HS. Chương trình mới đòi hỏi việc xây dựng, thiết kế SGK cần linh hoạt, chú trọng những nội dung mang tính thực tiễn, góp phần nâng cao hiệu quả GD. Từ việc tìm hiểu SGK môn GDCD của Pháp chúng tôi cho rằng, SGK GDCD ở Việt Nam nói chung, SGK Đạo đức ở cấp Tiểu học nói riêng cần có những đổi mới cho phù hợp, phong phú với nội dung, hình thức trình bày linh hoạt, gắn với thực tiễn để tăng tính hấp dẫn, hiệu quả, kết hợp được những yếu tố về lịch sử, văn hóa, đáp ứng yêu cầu chung của xã hội nhằm hoàn thành mục tiêu GD “... bảo đảm phát triển phẩm chất và NL người học thông qua nội dung GD với những kiến thức, KN cơ bản, thiết thực, hiện đại, hài hòa đức, trí, thể, mỹ, chú trọng thực hành, vận dụng kiến thức, KN đã học để giải quyết các vấn đề trong học tập và đời sống...” [4, tr.5].

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (2006), *Chương trình giáo dục phổ thông môn Giáo dục công dân*, NXB Giáo dục, Hà Nội.
- [2] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (2018), *Chương trình giáo dục phổ thông môn Giáo dục công dân* (Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo).
- [3] Editions Bordas, (2015), *Vivre ensemble à l'école*, <https://enseignement-moral-et-civique.editions-bordas.fr/9782047332245>.
- [4] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (2017), *Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể*, Hà Nội.
- [5] Nhiệm vụ thường xuyên Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam, (2017), *Nghiên cứu mô hình sách giáo khoa cấp Tiểu học ở một số nước trên thế giới và đề xuất cho Việt Nam*.
- [6] Bộ Giáo dục và Thanh niên Quốc gia Pháp, (2016), *Chương trình môn Giáo dục công dân Pháp*, Nguồn: https://www.education.gouv.fr/pid285/bulletin_officiel.html?cid_bo=132982.

MORAL AND CIVIC EDUCATION AT ELEMENTARY SCHOOL IN FRANCE: CURRICULUM, TEXTBOOKS AND HISTORICAL - CULTURAL ELEMENTS

Phan Thi Huong Giang¹, Ho Thi Huong²,
Tran Bich Hang³

¹ Email: phangiang103@gmail.com

² Email: hohuong109@gmail.com

³ Email: bichhang2512@gmail.com

The Vietnam National Institute of Educational Sciences
52 Lieu Giai, Ba Dinh District, Hanoi City, Vietnam

ABSTRACT: *Moral and Civic Education is considered as one of the most important subjects in France to provide students with not only basic competencies but also critical thinking ability as well as awareness of morality, awareness of morality, understanding, respecting and sharing of human values. In this study, the authors analyze elementary textbooks of Bordas Publishing House (2017) to investigate the contents, structures, and the historical-cultural elements in each unit of the books. From there, the authors provide suggestions for developing Moral and Civic Education textbooks in Vietnam based on the new General Education Program.*

KEYWORDS: History; culture; textbooks; Moral and Civic Education; France.